

ouders van waarde

Ouderbetrokkenheid

Raad&Daad-brochure

Colofon

De brochure 'Ouderbetrokkenheid' is een uitgave van OUDERS VAN WAARDE, de landelijke organisatie van ouders, ouderraden en medezeggenschapsraden in het christelijk, katholiek en oecumenisch onderwijs. Deze brochure is bedoeld voor de schoolleiding, ouderraad en medezeggenschapsraad.

OUDERS VAN WAARDE
Postbus 125
3970 AC DRIEBERGEN
tel. 0343 513434
fax 0343 515556
e-mail: info@ouders.net
website: www.ouders.net

© OUDERS VAN WAARDE, Leersum januari 2014

Voorwoord

Het moment waarop een kind voor het eerst naar een nieuwe school gaat is ingrijpend, zowel voor het kind als de ouders. Dat geldt voor de gang naar de basisschool, maar ook voor de overstap basisonderwijs naar voortgezet onderwijs. In beide gevallen begint er voor de kinderen, maar zeker ook voor de ouders, een nieuwe levensfase. Veel ouders hebben in zo'n situatie het gevoel dat ze letterlijk hun kind 'achterlaten'. Ze vragen zich af hoe het zal gaan op de nieuwe school. 'Wat gebeurt er met mijn kind op school? Zal hij wel begrepen worden en zal er met mijn zoon of dochter worden omgegaan op een manier die bij hem of haar past?' Ouders realiseren zich heel goed dat ze de opvoeding van hun kind delen met de school en dat met het wegbrengen van het kind of het laten gaan hun verantwoordelijkheid niet ophoudt.

Voor een aantal ouders geldt dat deze betrokkenheid bij de school van hun kind zich uit in het toetreden tot het schoolbestuur, de medezeggenschapsraad (MR) of de ouderraad (OR). Over de wijze waarop dit zinvol kan gebeuren heeft OUDERS VAN WAARDE verschillende informatieve brochures, zoals 'Dit is de MR', 'MR en verkiezingen', 'De ouderraad in het basisonderwijs', 'De ouderraad in het voortgezet onderwijs' en meer.

De brochure die nu voor u ligt gaat juist om de inspanningen die een school kan plegen om ouders die niet georganiseerd zijn in bestuur, MR of OR te betrekken bij de school. Goede communicatie speelt hierbij een belangrijke rol. Daarvoor is een aantal (beproefde) vormen van communicatie tussen school en ouders helder en overzichtelijk voor u uitgewerkt.

Meer weten?

Heeft u na het lezen van deze brochure nog vragen over ouderparticipatie en medezeggenschap? Wilt u meer weten over de in deze brochure vermelde uitgaven of diensten? Neemt u gerust contact op met de medewerkers van OUDERS VAN WAARDE, tel 0343 513434, of stel uw vraag via info@ouders.net.

OUDERS VAN WAARDE ondersteunt OR en MR!

Naast brochures biedt OUDERS VAN WAARDE cursussen medezeggenschap en ouderparticipatie. Desgewenst verzorgt OUDERS VAN WAARDE cursussen op maat en op locatie.

Ook organiseert OUDERS VAN WAARDE kant-en-klare school&ouderbijeenkomsten. Voor het thema communicatie valt te denken aan 'Be social' of 'lkids'. Kijk voor het complete aanbod school&ouderbijeenkomsten op www.ouders.net.

Bel voor meer informatie met OUDERS VAN WAARDE, tel. 0343 513434, mail naar info@ouders.net of kijk op www.ouders.net.

INHOUD

1. WAAROM BETROKKENHEID?	1
2. PARTNER OF CONSUMENT?	1
3. OPVATTINGEN VAN OUDERS EN DE SCHOOL	2
3.1 VANUIT DE SCHOOL	2
3.2 VANUIT DE OUDERS	2
3.3 FEITEN EN CIJFERS UIT HET NATIONALE SCHOLENONDERZOEK (2009) BLIJKT:.....	2
4. PRAKTIJK	3
5. WAAROVER PRATEN OUDERS GRAAG MEE?	3
6. ZINVOLLE COMMUNICATIE	3
7. MOGELIJKHEDEN TOT COMMUNICATIE TUSSEN SCHOOL EN OUDERS	4
7.1 FORMELE MOGELIJKHEDEN	4
1. Nieuwsbrieven (po/vo).....	4
2. Schoolkrant (po/vo).....	5
3. Schoolgids (po/vo).....	5
4. Tienminuten/oudergesprek (po/vo).....	5
5. School&ouderbijeenkomsten (po/vo).....	6
6. Infotelefoon/e-mailadres (po/vo).....	6
7. Ouderpanels (po/vo).....	6
8. Raadpleging door MR en OR (po/vo)	7
9. Oudervragenlijst (po/vo)	7
10. Website (po/vo)	7
11. Ouderovereenkomst of oudercontract (po/vo)	7
12. Contactouders of klassenouders (po/vo)	8
7.2 INFORMELE MOGELIJKHEDEN	8
13. Inloopavond (po).....	8
14. Inloopspreekuur (po/vo).....	8
15. Koffieochtenden (po)	8
16. Huisbezoek (po)	9
17. Open dagen (po/vo).....	9
18. Kijkmorgen (po/vo)	9
19. Ouderberokkenheid via sociale media (po/vo).....	10
20. Feesten en vieringen (po/vo)	11
8. TOT SLOT	12

1. Waarom betrokkenheid?

Waarom zouden scholen zich bekommeren om een goede samenwerking met de ouders? Dat gebeurde toch vroeger ook niet? Onze eigen ouders kwamen toch alleen maar op school als er een probleem was of als de rapporten besproken moesten worden? Was dat niet voldoende dan?

De school is heel lang een gesloten gemeenschap is geweest waar de 'bovenmeester' en zijn team de scepter zwaaiden. Schooldeuren, maar zelfs klassendeuren bleven hermetisch gesloten als de leerlingen eenmaal binnen waren. Inbreng van buitenaf was niet aan de orde. Ouders hebben dat lang als een voldongen feit geaccepteerd, maar de ouder van nu reageert anders. Hij is mondiger geworden en weet via de media heel wat meer van het onderwijs dan voorheen. De ouder van nu wil weten wat er met zijn kind gebeurt en wordt daarin gestimuleerd door de overheid (kijk naar de verplichte schoolgids, de klachtenregeling en de deelname aan schoolbesturen). De school als gesloten bastion kan niet meer; openheid en democratie zijn nu de sleutelwoorden.

2. Partner of consument?

In de betrokkenheid met school kan de ouder grofweg twee rollen vervullen: hij is partner of consument. Als de ouder zich partner voelt, dan heeft hij bewust gekozen voor die bepaalde school omdat die het best aansluit bij zijn opvatting over onderwijs en bij de opvoeding thuis. De ouder verwacht dat de school, net als hij, de gezamenlijke verantwoordelijkheid voelt voor de begeleiding van het kind op zijn weg naar de volwassenheid. Dat betekent voor de ouder dat hij ervan uitgaat dat de school met hem in gesprek blijft en de ouder betreft bij het onderwijsleerproces van het kind. Ouders worden daardoor een deel van de schoolgemeenschap en dragen bij aan de kwaliteit van de school.

De ouder die zich opstelt als consument heeft een meer passieve rol. Hij neemt diensten af en staat meer naast dan in de gemeenschap van de school. Hierdoor heeft hij weinig van doen met het onderwijsproces op zich. De school wordt beoordeeld op zijn resultaten. De uiterste consequentie van een dergelijke opstelling is dat ouders hun kind van school halen op het moment dat ze ontevreden zijn over de geleverde dienst.

Welke rol ouders ook vervullen, ze hebben gemeen dat ze willen weten wat de school met hun kind doet. Uiteraard blijven er ouders die vinden dat de school maar moet zorgen dat de kinderen aan het eind goed worden afgeleverd en dat ze zich daar verder niet mee hoeven te bemoeien. Dat percentage is echter zo klein dat het hier onbesproken blijft.

3. Opvattingen van ouders en de school

3.1 Vanuit de school

Algemeen gesproken stelt de school het op prijs als ouders zich betrokken voelen bij de school. Ten eerste vanwege het feit dat daar waardering voor het leraarschap uit spreekt. Ten tweede omdat leerkrachten weten dat de interesse van de ouders voor het onderwijsleerproces van het kind, wezenlijk is voor zijn prestaties. Scholen verwijten ouders vaak dat zij het te druk hebben met hun werk of met andere verplichtingen om zich intensief met het onderwijs bezig te houden. Ten derde komt een groeiend aantal scholen tot het besef dat zij de ouders niet kunnen missen om het onderwijsproces voortgang te laten vinden. Het gaat daarbij niet alleen om het verrichten van hand- en spandiensten maar ook om pesten tegen te gaan, het toenemend geweld aan te pakken en het spijbelen te verminderen.

3.2 Vanuit de ouders

Ouders zijn (zo blijkt uit onderzoek) unaniem van mening dat onderwijs en opvoeding niet los van elkaar te koppelen zijn. Ouders en school hebben elkaar nodig op dit punt en daarom is communicatie over en weer noodzakelijk. Uit een onderzoek van Frederik Smit (ITS, Nijmegen) blijkt dat 40% van de ouders van mening is dat de school niet genoeg aandacht besteedt aan de communicatie met ouders.

Zowel uit onderzoek als uit contacten met ouders blijkt dat hun tevredenheid over de kwaliteit van de school, grotendeels bepaald wordt door de mate van communicatie met de school. Scholen werpen daar vaak tegenin dat ze al zoveel nieuwsbrieven, schoolkranten, informatieavonden en dergelijke geven, maar ouders zeggen zelf dat de informatie weliswaar interessant is, maar niet geheel beantwoordt aan hun wens. Een groot aantal ouders (41%) blijft zitten met vragen over bijvoorbeeld: de sfeer op school, de kwaliteit van het onderwijs en de leraren, een fusie met een andere school, indeling van de groepen, personeelsbezetting, aanpak van het lerarentekort, enzovoort. Ouders vinden dus dat ze niet de juiste informatie ontvangen van de school.

De overgrote meerderheid van ouders (89%) vindt het belangrijk dat zij kunnen meebeslissen over wat op school gebeurt. Ouders zijn geïnteresseerd in het eigen kind. Ze willen dat het gelukkig wordt en opgroeit tot een volwaardig burger van deze maatschappij. Zij voeden daartoe op en zien de school als een aanvulling op hun eigen opvoeding. Zij willen weten hoe de school werkt aan de vorming van de kinderen en daarom hebben ze belangstelling voor het pedagogisch didactisch handelen van de school. Ze willen ook daarin meedenken. Dat betekent niet dat ze de rol van de leerkrachten willen overnemen. Dat is vaak de ongegronde angst van onderwijsgeevenden. Ouders zijn niet op macht uit, ze willen partner zijn van de school. Als ouders merken dat de school zich afsluit voor (kritisch) meedenken dan neemt de betrokkenheid van ouders bij de school en de wil om mee te helpen, af. Ouders die merken dat hun inbreng en interesse gewaardeerd wordt, zullen enthousiaster en positiever staan ten opzichte van de school. Dan worden ze ambassadeur van de school en een betere PR kan de school zich niet wensen!

3.3 Feiten en cijfers

Uit het Nationale scholenonderzoek (2009) blijkt:

- De meeste ouders (59%) zijn bereid mee te denken over het onderwijsbeleid.
- 40% vindt dat de schoolleiding te weinig naar hun mening vraagt.
- 85% van de scholen betreft ouders actief bij activiteiten.
- 65% van de ouders zegt niet goed op de hoogte gehouden te worden van MR-activiteiten.
- 69% zegt zich niet vertegenwoordigd te voelen door de MR.

De resultaten wijzen er op dat OR'en en MR'en niet duidelijk genoeg communiceren wat ze doen en bereiken. Werk aan de winkel dus!

4. Praktijk

Ondanks het feit dat zowel school als ouders samenwerking belangrijk vinden, blijkt dat in de praktijk geen vanzelfsprekende zaak te zijn.

Door de medezeggenschapsraad (MR: waarin personeel en ouders zitting hebben) verplicht te stellen, heeft de overheid een middel aangereikt ten behoeve van de inspraak op schoolbeleid. (bijvoorbeeld: organisatie van het onderwijs, schoolplan, schoolgids, vakantieregeling, sponsoring enzovoort). Hoewel niet verplicht gesteld, is ook de ouderraad (OR) bedoeld om de inbreng van ouders op voor hen belangrijke zaken mogelijk te maken. Het gaat binnen de OR niet zo zeer om het nemen van beslissingen als wel om een gedachte-uitwisseling als basis voor beslissingen van de MR. In het voortgezet onderwijs is de OR vaak de gesprekspartner van de directie als het gaat om zaken als feesten, alcohol en drugs, veiligheid, kantinevoorziening, excursies enzovoort. Dwang is een slechte motivatie tot samenwerking. Beter is om te proberen wederzijdse verantwoordelijkheden te beschrijven om zo te bepalen waar mogelijkheden en grenzen van samenwerking liggen. Leerkrachten moeten niet hun professionaliteit verloochenen door ouders de dienst te laten uitmaken. Ouders moeten de verantwoordelijkheid voor hun kind niet geheel afschuiven op de school. Gericht partnerschap moet doordacht en georganiseerd worden en niet aan het toeval of de omstandigheid worden overgelaten.

5. Waarover praten ouders graag mee?

Als gesteld wordt dat ouders willen meedenken met de school, over welke zaken gaat het dan? Naast de beleidsmatige zaken die in de MR of (in afgeleide vorm in de) OR aan de orde komen, zijn er nog veel andere dingen die ouders belangrijk genoeg vinden om over mee te praten.

Ouders willen met de school van gedachten wisselen over bijvoorbeeld opvoedkundige zaken zoals straffen en belonen, aanleren van normen, waarden en vaardigheden, pesten, begeleiding/coachen van kinderen. Frederik Smit (ITS onderzoek, Nijmegen) constateert dat ouders willen meebeslissen over organisatorische zaken als die invloed hebben op de schoolloopbaan en de ontwikkeling van hun kind, veiligheid en gezondheid op school, kwaliteit van leraren, toekenning van vrije dagen van leraren, voorzieningen, leermethoden en excursies. Ouders willen echter ook kunnen mee praten over wat er moet gebeuren als een leraar niet functioneert, wat wijsheid is als er veel asociaal gedrag is in een bepaalde groep, als een groep naar een dislocatie moet, als de noodzaak dreigt tot combinatieklassen, als een speellokaal nodig lijkt te zijn voor gebruik als leslokaal enzovoort. Ouders worden boos als ze merken dat ze buiten deze zaken gehouden worden en er ineens een 'oplossing' van bovenaf wordt opgelegd.

Ouders verwachten niet dat de school zonder meer doet wat zij willen, maar wel dat er in gezamenlijkheid gezocht wordt naar oplossingen. Als ouders merken dat de school zich afsluit voor (kritisch) meedenken dan zal de betrokkenheid van ouders bij de school (met alle gevolgen van dien), afnemen. Ouders die ruim van tevoren worden geïnformeerd en die merken dat hun inbreng gewaardeerd wordt, zullen positiever staan ten opzichte van de school in geval van onsympathieke maatregelen.

6. Zinnvolle communicatie

In de jaren tachtig heeft de overheid inspraak van onder meer ouders wettelijk geregeld in de Wet Medezeggenschap Onderwijs. Sinds 1 januari 2007 is de medezeggenschap van personeel en ouders in georganiseerde vorm op schoolniveau geregeld in de Wet medezeggenschap op scholen (Wms). Voormalig staatssecretaris Adelmund presenteerde in 2001 een nota met de titel: "Ouders en school, versterking van het partnerschap" om de positie van de (met name individuele) ouder ten opzichte van de school te versterken. Een aantal aanbevelingen, zoals het geschikt maken van de rapportages van de inspectie voor ouders en het opstarten van een kwaliteitskaart (tegenwoordig: toezichtkaart) voor onderwijs (www.onderwijsinspectie.nl) is inmiddels gerealiseerd.

Dat is een stap in de goede richting, maar de toenmalig staatssecretaris heeft ook aangekondigd dat zij wil dat scholen zelf de communicatie met de ouders moeten verbeteren. Zinnvolle communicatie is meer dan praten alleen. Kenmerkend voor communicatie is in de eerste plaats dat het *resultaatgericht* is: je wilt iets overbrengen, tot een besluit komen, informatie krijgen of doorgeven. In de tweede plaats is bij echte communicatie sprake van tweezijdigheid: de partijen wisselen steeds van rol. De ene keer luistert de een; daarna de ander. Na een reactie van de ene persoon (partij), reageert de ander(e).

Zinnvolle communicatie komt niet vanzelf tot stand; daar is structuur voor nodig en bereidheid om te overleggen en te luisteren. Bovendien moet er sprake zijn van gelijkwaardigheid.

Partijen moeten bereid zijn naar elkaars argumenten te luisteren en die te toetsen aan de eigen mening. Respect voor elkaars deskundigheid en visie is in dit verband niet onbelangrijk. Respect ook voor de verschillende accenten die gelegd worden.

7. Mogelijkheden tot communicatie tussen school en ouders

Een aantal (beproefde) vormen van communicatie tussen school en ouders wordt in dit hoofdstuk (in willekeurige volgorde) uitgewerkt. Het betreft zowel vormen die alleen voor het basisonderwijs (primair onderwijs ofwel po) of alleen voor het voortgezet onderwijs (vo) geschikt zijn als vormen die voor beide soorten onderwijs geschikt zijn. Achtereenvolgens komen aan de orde:

Formele mogelijkheden

1. (digitale) nieuwsbrieven
2. schoolkrant
3. schoolgids
4. tien-minutengesprek/ oudergesprek
5. school&ouderbijeenkomsten, bijvoorbeeld de school&ouderbijeenkomst 'Een 10 voor communicatie'
6. infotelefoon/e-mailadres
7. ouderpanels (zie de gratis download 'tien tips over het opzetten van ouderpanels' op www.ouders.net)
8. raadpleging van ouders door MR en OR over een specifiek onderwerp
9. oudervragenlijst/ tevredenheidsonderzoek
10. website school
11. ouderovereenkomst of oudercontract
12. contactouders of klassenouders

Informeel mogelijkheden

13. inloop (half) uur
14. inloopspreekuur directeur
15. koffieochtenden
16. huisbezoek
17. open dagen
18. kijkmorgen/openbare les
19. hyvespagina per groep/ digitaal discussieplatform/ polls op de schoolwebsite. Nog meer social media inzetten? Lees dan 10 tips over ouderparticipatie op www.samenmediamaken.nl.
20. feesten en vieringen

Op grond van artikel 24 k Modelreglement van OUDERS VAN WAARDE/artikel 13k (basisonderwijs), 15, tweede lid onder g (voortgezet onderwijs) Wms heeft de oudergeleding van de MR een instemmingsbevoegdheid met betrekking tot de vaststelling of wijziging van het beleid ten aanzien van de uitwisseling van informatie tussen bevoeg gezag en ouders. Dat betekent dat bij alle voorbeelden zoals deze in deze paragraaf genoemd worden bij een beleidswijziging de oudergeleding van de (G)MR moet worden betrokken.

7.1 Formele mogelijkheden

1. Nieuwsbrieven (po/vo)

De nieuwsbrief hoort in de opsomming thuis, maar heeft nauwelijks toelichting. Iedere school houdt ouders op de hoogte van wetenswaardigheden en activiteiten. Een nieuwsbrief moet niet te lang zijn; hij moet vlot gelezen kunnen worden en relevante informatie bevatten. Het is handig als nieuwsbrieven digitaal worden bewaard op de schoolsite, zodat ouders terug kunnen bladeren in nieuwsbrieven (zie ook punt 10).

De meeste scholen hanteren een frequentie van eenmaal in de twee weken. Ouders waarderen de nieuwsbrief in hoge mate, alhoewel hij niet altijd aan hun behoeften voldoet. Natuurlijk willen zij weten wat er op school gebeurt, maar ze zouden zo graag op de hoogte gesteld willen worden van wat er met hun kind gebeurt. Daarmee bedoelen ze niet dat ze een persoonlijke, op hun kind gerichte, brief willen ontvangen, maar wel dat ze zicht krijgen op wat hun kind in de klas doet, wat ze leren en waar ze mee bezig zijn. Er zijn scholen die, afwisselend per groep, bij een nieuwsbrief een inlegvel doen waarop bijvoorbeeld staat welke schrijffletters er zijn aangeleerd en hoe dat gebeurt, waarom de kinderen uit hun hoofd moeten leren rekenen en hoe dat wordt getraind, waarover bij geschiedenis wordt gepraat enzovoort. Als de CITO-toets voor de deur staat, vinden ouders van leerlingen uit groep 8 het leuk om eens een paar oude opgaven te zien om een idee te krijgen van wat de kinderen moeten doen. Zulke dingen maken de nieuwsbrief nog interessanter!

2. Schoolkrant (po/vo)

Minder regelmatig dan de nieuwsbrief geven scholen een schoolkrant uit. Deze is vaak informatiever van aard. Er staan inhoudelijke artikelen in, verslagen van medezeggenschaps- en ouderraad, impressies van schoolactiviteiten als excursies of schoolreisjes, puzzels, kleurplaten en uitspraken van kinderen. Het gevaar van de schoolkrant is dat de tekeningen en de puzzels gaan overheersen en dan is het met de belangstelling van ouders gauw gedaan. De ervaring leert dat graag gebruik wordt gemaakt van de artikelen die OUDERS VAN WAARDE aanlevert via de CD-kopijservice (tweemaal per jaar ruim 40 kant en klare artikelen over opvoeding en onderwijs). Dat ontlast de samenstellers van de krant. Waar de nieuwsbrief meestal wordt gemaakt door de directeur en het team, is de schoolkrant het resultaat van inspanningen van de ouderraad of een groepje ouders. De schoolkrant verschijnt gemiddeld zo'n vier à vijf keer per jaar, meestal voor een vakantie.

3. Schoolgids (po/vo)

De schoolgids is voor de school het visitekaartje en een PR-document bij uitstek. Ouders en leerlingen baseren zich op de gids bij hun schoolkeuze. Daarom is het onbegrijpelijk wanneer schoolgidsen door één persoon (lees: de directeur) zou worden gemaakt. Dan is het maar de vraag of het echt een document wordt waar ouders op zitten te wachten. Daar is hij wel voor bedoeld!

Het zou zonder meer verstandig zijn als de medezeggenschapsraad de ouderraad raadpleegt alvorens een oordeel te vellen. De ouders in de MR hebben een instemmingsrecht bij de vaststelling van de schoolgids. Omdat de schoolgids een beeld geeft van de school, is het daarnaast zinnig als bijeenkomsten worden belegd waar gesproken wordt over het hoe en waarom van het onderwijs op de school. Dan komt vanzelf de discussie op gang over wat de school wil met zijn onderwijs en wat ouders verwachten. Er zijn situaties bekend waarin ouders op grond van zo'n bespreking de teksten voor de gids in concept schrijven. Scholen maken ook in dit soort situaties nog te weinig gebruik van de deskundigheden van ouders.

De wet schrijft voor dat in de schoolgids *in ieder geval* wordt vermeld:

- doelen van het onderwijs en de resultaten die met het onderwijsleerproces worden bereikt;
- wijze waarop de zorg voor het jonge kind wordt vormgegeven;
- wijze waarop aan specifieke onderwijsbehoeften wordt vormgegeven;
- wijze waarop de verplichte onderwijstijd wordt benut;
- de ouderbijdrage met de daarbij behorende overeenkomst;
- rechten en plichten van ouders, leerlingen en bestuur (waaronder de klachtenregeling);
- het beleid met betrekking tot de veiligheid;
- de wijze waarop de voor-, tussen- en naschoolse opvang wordt georganiseerd;
- wijze waarop met sponsoring wordt omgegaan.

Daarnaast *kan* worden vermeld:

- visie op de ontwikkeling van het kind,
- ouderparticipatie: hoe en waarom,
- schoolgeld,
- buitenschoolse activiteiten,
- vertrouwenspersoon,
- hoe wordt omgegaan met schoolverzuim.

Een digitale schoolgids hoort ook thuis op de schoolsite.

4. Tienminuten/oudergesprek (po/vo)

Het beroemde rapportengesprek van 10 minuten (in het ergste geval zelfs met wekker!) heeft het voordeel voor leerkrachten dat in korte tijd alle ouders voorbijkomen. Dat het in de praktijk letterlijk "voorbijkomen" is, kan ook niet anders gelet op de korte tijd die beschikbaar is. Leerkrachten voelen zich vaak opgejaagd omdat ze niet willen dat mensen in de gang moeten wachten. Ouders hebben hetzelfde gevoel omdat ze ervaren dat ze te veel willen vragen in te korte tijd.

In de loop der tijd zijn er creatieve oplossingen bedacht voor dit probleem:

- Ouders wachten wel op de gang maar krijgen daar (vaak door de contactouders van de groep) de schriften en het rapport al uitgereikt zodat ze alvast kunnen lezen.
- Van tevoren vullen ouders en leerkracht een korte vragenlijst in om tijdens het gesprek te kunnen constateren of beide gedragingen en reacties van het kind op dezelfde manier ervaren.
- Ouders stellen zelf een lijst met gerichte vragen op of krijgen die van de school als ze dat willen.
- Voor de eerste gesprekken in een nieuw schooljaar krijgen alle ouders de gelegenheid om in te tekenen. Bij het tweede rapport roept de leerkracht in ieder geval die ouders op waarvan het kind zorg oplevert; de andere ouders moeten zelf aangeven of zij een onderhoud willen. Bij het laatste rapport worden alleen de ouders uitgenodigd waarvan het kind moet doubleren, kleuterschool-verlenging behoeft of naar een andere school moet. Deze constructie laat onverlet dat ouders te allen tijde aan de leerkracht zorgen kunnen meedelen of vragen over hun kind kunnen stellen. Ouders moeten daarbij begrip kunnen opbrengen voor het feit dat een gesprek niet altijd kan plaatsvinden op een moment dat het hun past.

- Als het er naar uitziet dat een gesprek over de vorderingen van het kind moeilijk zal zijn, dan zijn de tienminutengesprekken niet geschikt. Daarvoor zal een aparte afspraak gemaakt moeten worden op een moment dat er bij geen van de gesprekspartners tijdsdruk is.

ouders van waarde heeft een checklist voor het 10-minutengesprek voor ouders beschikbaar, zie www.ouders.net.

5. School&ouderbijeenkomsten (ouderavonden) (po/vo)

Hierbij wordt onderscheid gemaakt tussen de algemene school&ouderbijeenkomsten (ouderavonden) en de groeps/klasse-ouderbijeenkomst. Algemene school&ouderbijeenkomsten zijn bedoeld voor alle ouders van de school terwijl de groeps- of klasse-avonden specifiek voor een groep of klas zijn met de eigen leerkracht/mentor. Een combinatie van beide vormen op één avond is ook mogelijk.

Op een algemene school&school&ouderbijeenkomsten aan het begin van het schooljaar worden de ouders ingelicht over schoolse zaken: op handen zijnde activiteiten, schoolregels en het programma voor het komende jaar. Met name als in geval van het voortgezet onderwijs leerlingen staan voor profielkeuzes of leerwegen moeten bepalen, is een school&ouderbijeenkomst een uitstekende methode om voorlichting te geven.

Ook wordt een algemene ouderavond gebruikt om een bepaald onderwerp dat speelt binnen de school aan de orde te stellen. Het gaat dan om zaken als: pesten, spijbelen, drugsgebruik, opvoedingskwesties, de rol van ouders in de opvoeding enzovoort. Voor een dergelijke avond wordt meestal een extern deskundige uitgenodigd, bijvoorbeeld van OUDERS VAN WAARDE, GGD of schoolbegeleidingsdienst.

Een algemene school&ouderbijeenkomst is een mooie gelegenheid voor de MR en de OR om te vertellen over hun activiteiten en voor de OR specifiek om verantwoording af te leggen van de besteding van de ouderbijdragen. De groeps- of klasse-ouderbijeenkomst speelt zich af binnen de eigen groep of klas. Daar is de groepsleerkracht of de mentor aanwezig om uitleg te geven over methoden, projecten en de regels binnen de groep. In de hogere groepen van het basisonderwijs en in het voortgezet onderwijs zijn huiswerk en toetsen ook onderwerpen waar ouders zeer geïnteresseerd in zijn.

Ook een groeps-/klasse-ouderbijeenkomst kan rond een bepaald thema gehouden worden. Met name in scholen waar contactouders (zie punt 12) functioneren, worden zaken aangedragen waar de ouders van die groep mee zitten of belangstelling voor hebben. Ook kan het ruime aanbod school&ouderbijeenkomsten van OUDERS VAN WAARDE besproken worden in de ouderraad. Er is zelfs een school&ouderbijeenkomst met als thema 'Een 10 voor communicatie'.

Een veel gehoorde klacht is dat school&ouderbijeenkomsten slecht bezocht worden. De ervaring leert dat persoonlijke benadering door de contactouders of leden van de OR heel goed werkt. Als er een goed contact is tussen school en thuis (hetgeen erg gestimuleerd wordt door onder andere regelmatig huisbezoek) dan is het vanzelfsprekend dat ouders naar een school&ouderbijeenkomst komen. Is dat contact minder, dan zullen ouders zich vrijblijvender opstellen.

6. Infotelefoon/e-mailadres (po/vo)

De 'oudertelefoon' is een apart telefoonnummer van de school waar ouders terecht kunnen met vragen, reacties en zorgen. Als hieraan een antwoordapparaat of een voice-mail gekoppeld wordt, krijgen ouders in ieder geval de kans hun vraag te deponeren bij de school.

Ook kan de school een apart e-mailadres aanmaken, waar ouders met dezelfde soort vragen als via de telefoon terecht kunnen.

7. Ouderpanels (po/vo)

Als beslissingen moeten worden genomen over belangrijke zaken binnen de school gebeurt het steeds vaker dat de school het initiatief neemt om ouders uit de verschillende groepen/klassen in een soort panel bijeen te zetten om te overleggen. Dat kan volgens een bepaald stramien (bijvoorbeeld éénmaal in de 6 weken) maar het kan ook naar aanleiding van een bepaalde situatie of een probleem.

Een ouderpanel fungeert enerzijds als een klankbordgroep voor de school om hun opvattingen over de vormgeving van het onderwijs te toetsen aan de mening van de ouders; anderzijds ervaren scholen dat zij gebruik kunnen maken van de ervaringsdeskundigheid van ouders. Scholen zien steeds meer in dat zij de waarheid niet in pacht hebben en dat ouders waardevolle informatie kunnen verschaffen over hoe leerlingen thuis reageren op wat zij op school meemaken. Een voorbeeld: op een school voor voortgezet onderwijs werden in de vierde klassen de proefwerken over de hele linie slecht gemaakt. Via een ouderpanels werd de suggestie gedaan om de toetsweken te verlengen van 7 naar 10 dagen omdat de ouders merkten dat de leerlingen teveel belast waren met soms 3 proefwerken op een dag.

In het voortgezet onderwijs is men eigenlijk met deze nieuwe vorm van oudercontacten begonnen toen de Tweede Fase moest worden ingevoerd. Informatie-uitwisseling en overleg waren essentieel voor het slagen van deze onderwijsvernieuwing. Nu werkt ongeveer 10 % van de scholen met een ouderpanel; 45% geeft aan daar op korte termijn mee te willen beginnen.

In het basisonderwijs is nog geen onderzoek naar aantallen gedaan, maar ook daar nemen scholen steeds meer het initiatief om ouders op deze manier te raadplegen. Het succes van een ouderpanel wordt mede veroorzaakt omdat een panel altijd concreet praat over een situatie, een probleem of een verandering in de school. 'Ins blauwe hinein' praten is dan niet aan de orde.

8. Raadpleging door MR en OR (po/vo)

Zowel de oudergeleding van de MR als de OR worden gekozen door ouders. Dat wil nog niet zeggen dat zij mogen pretenderen altijd te spreken namens de ouders. Last en ruggespraak is in de praktijk onuitvoerbaar; niet voor iedere beslissing kan de achterban geraadpleegd worden. Voor ingrijpende besluiten die ouders direct aangaan (fusie, schooltijden, vakantieregeling, overblijven, groeps/klassenindeling, formatieplan, invulling van de vrije ruimte van de onderbouw en Tweede Fase, verwijdering van leerlingen, klachtenregeling, schoolgids, schoolplan, enzovoort) moet in de eerste plaats de MR te rade gaan bij de OR, maar in bepaalde situaties is het wenselijk ook de niet georganiseerde ouders van de school te raadplegen. Daar kan een ouderpanel (zie punt 7) goede diensten bewijzen. Maar de MR en OR kunnen ook heel goed, alleen of gezamenlijk, een gespreksavond beleggen met de ouders van de school.

Het is voor medezeggenschaps- en ouderraden belangrijk om te weten hoe bepaalde beslissingen in schoolverband bij ouders overkomen. Opvattingen en ideeën van ouders kunnen bovendien, omdat zij een relatieve buitenstaander zijn, heel verfrissend werken.

Dit kan met name heel goed als de schoolgids of het schoolplan goedgekeurd moet worden door de MR. Het schoolplan moet eens in de vier jaar worden vastgesteld nadat de MR zijn instemming heeft verleend. In dit plan wordt het onderwijskundig beleid van de school voor de komende jaren uiteengezet. Het gaat dan om zaken rond identiteit, leerlingenzorg, personeelsbeleid, ict-beleid en dergelijke. Heel belangrijke zaken die het gezicht van de school bepalen en waar heel goed met ouders over gediscussieerd kan worden.

Hetzelfde geldt voor de schoolgids. Nog te veel wordt deze door één persoon geschreven zonder daarbij rekening te houden met wat ouders belangrijk vinden. En dat terwijl de gids voor ouders en leerlingen bedoeld is om een keuze voor een school te maken! Het is al eerder opgemerkt: rond de totstandkoming van de schoolgids zou een raadpleging van ouders moeten plaatsvinden. Het gaat daarbij niet alleen om een waarheidsgetrouwe tekst maar zeker ook om de discussie die eraan ten grondslag ligt over: hoe wil de school zijn onderwijs inrichten en hoe wil hij zich profileren bij de ouders.

9. Oudervragenlijst (po/vo)

Wanneer de school de ouders als serieuze partners ziet, dan zal hij moeten weten wat hun verwachtingen of wensen zijn. Vervolgens zal hij daar rekening mee moeten houden. Een goede manier om aan de weet te komen wat ouders van de school vinden en wat zij graag veranderd zouden willen zien, is het inventariseren van hun opvattingen. Daartoe is de oudervragenlijst die OUDERS VAN WAARDE heeft ontwikkeld, zowel voor het primair als het voortgezet onderwijs, een bruikbaar instrument. Ouders kunnen de lijst als zij dat willen anoniem invullen. De spiegel die de school krijgt voorgehouden kan een positief gevoel geven, maar kan soms ook confronterend zijn. Een verstandig team zal daar lering uit trekken, het gesprek met de ouders aangaan en samen met hen zoeken naar mogelijkheden tot verbetering.

Het is interessant om na een poos de vragenlijst opnieuw te laten invullen om te bezien of er verbetering is opgetreden. Kortom, een dergelijke lijst is prima om de vinger aan de pols te houden.

10. Website (po/vo)

De meeste scholen beschikken over een eigen website. Dat is niet alleen goed vanuit een PR-oogpunt, ouders kunnen er ook op terecht voor vragen of linken naar andere instellingen. De website geeft informatie over de school en over de op handen zijnde activiteiten. Nieuwe ouders gebruiken de site om een keuze voor een school te maken. Het is daarom zaak dat de school zijn site bijhoudt en zorgt dat er geen achterhaalde informatie op staat. Dat maakt een slordige indruk en is dus slecht voor de uitstraling naar buiten. Een voorwaarde voor een goede site is dat er iemand is die hem kan bouwen en onderhouden en daar is nogal wat kennis en geld voor nodig. In het rijtje van contactmogelijkheden van school met thuis heeft deze vorm sterk aan belang gewonnen, zeker als de mogelijkheid er is voor ouders om zo te communiceren met school.

In de Scandinavische landen, waar scholen vaak ver verwijderd zijn van het huis van de leerling, kunnen ouders en leerling 's avonds op de site van de school nalezen wat die dag besproken is zodat dit nog eens kan worden nagelezen. Ook het huiswerk wordt vermeld. Ook op didactisch terrein zal in de toekomst het nut van de computer in deze zin, ook in het kleine Nederland, steeds meer toenemen. Ook voor teksten voor de schoolsite kan gebruikt worden gemaakt van de CD-kopijservice van OUDERS VAN WAARDE, met 2x per jaar ruim 40 kant en klare teksten over opvoeding en onderwijs.

11. Ouderovereenkomst of oudercontract (po/vo)

De meest formele manier van de communicatie tussen school en ouders is het vastleggen van onderlinge afspraken in een contract of overeenkomst. Ouders en school zetten dan hun handtekening onder een lijst van rechten en plichten van beide partijen (bijvoorbeeld over het verschaffen en lezen van nieuwsbrieven, het houden aan de leerplichtwet, het geven van verlof etc.).

OUDERS VAN WAARDE is terughoudend als het gaat om oudercontracten. Als ouders al gelijk bij inschrijving bij de school een handtekening onder een oudercontract moeten zetten, kan dit een averechts effect hebben. Het kan juist wantrouwig overkomen ("Natuurlijk lezen wij de nieuwsbrieven van school!") en juridiserend werken, waarin ouders hun rechten kunnen gaan opeisen. Een contract staat dan een open communicatie in de weg. In specifieke situaties kan een contract handig of nodig zijn, zoals bij de informatie-uitwisseling tussen school en gescheiden ouders. Hiervoor bestaan protocollen waar de school gebruik van kan maken.

Toch nog een positieve opmerking: zonder het woord 'overeenkomst' of 'contract' te gebruiken kan een school wel in de schoolgids vermelden welk gedrag men van alle betrokkenen (personeel, ouders en leerlingen) verwacht. In een paar alinea's kan een school omschrijven waarop ouders de school kunnen aanspreken en wat men van ouders aan inbreng verwacht. En ouders lezen in de schoolgids wat ze van school mogen verwachten, bijvoorbeeld als het gaat om het informeren en betrekken van ouders. Het is dan geen formeel contract, maar een heldere uitleg over gewenste omgangsvormen en afspraken. Ook herbij geldt: het is de toon die de muziek maakt!

12. Contactouders of klassenouders (po/vo)

Zinnvolle samenwerking tussen school en ouders ontstaat niet vanzelf, dat moet georganiseerd worden. Een mogelijkheid om dat van onderop op te bouwen, is het systeem van contactouders: één of twee ouders in de groep krijgen de taak het onderling contact tussen de ouders van de groep te bevorderen en een brugfunctie naar de leerkracht te vervullen. De contactouder treedt op als spreekbuis van de andere ouders, overlegt met de leerkracht over activiteiten in de klas, probeert de leerkracht organisatorisch werk uit handen te nemen, belegt samen met de leerkracht groeps-/klasse-oudersavonden, fungeert als ruggesteun voor de leerkracht en is aanspreekpunt voor de ouders van de groep. In het begin kost het wat extra tijd voor de leerkracht, maar na verloop van tijd wordt dat ruimschoots ingehaald. Op de scholen die het systeem al hebben ingevoerd zijn zowel de ouders als de leerkrachten erg enthousiast over deze aanpak.

7.2 Informele mogelijkheden

Het is goed om naast de mogelijkheden die hierboven genoemd zijn en die al of niet vanwege wetgeving geformaliseerd zijn, de informele contacten in ere te houden. Het kenmerk van dit soort contacten is dat ze spontaan zijn en als zodanig overkomen. Het is een onderdeel van de vakbekwaamheid van de leerkracht om ook 'zomaar' eens een ouder aan te spreken zonder dat er een directe aanleiding is. Ouders zonder meer voorbijlopen op een schoolplein vergroot de afstand. Het gevaar is dan dat de deelname van de ouders aan de georganiseerde oudercontacten afneemt. Ook is het mogelijk dat de probleempjes die met een paar woorden zijn op te lossen, meer formeel of achter de rug van de leerkracht om worden opgeblazen. Behalve de spontane gesprekje in de wandelgangen zijn er andere mogelijkheden die onder het kopje 'informeel' vallen.

13. Inloopavond (po)

Om ouders te laten zien wat er in het klaslokaal gebeurt, kunnen scholen een inloopavond aanbieden. Ouders en opa's en oma's mogen dan 's avonds de school binnenlopen om met de leerling zijn boekjes en schriftjes te bekijken. Het is een ontspannen manier om even een kijkje te nemen in de dagelijkse leeromgeving van het kind. Leerlingen laten vol trots zien hoe netjes ze geschreven hebben, waar ze een plaatje hebben gekregen en wat er zoal op het programma staat. Het is niet de bedoeling dat de tijd gebruikt wordt voor een leerlingbespreking met de leerkracht; daar zijn andere gelegenheden voor. Een voordeel voor de leerkracht is dat de tienminutengesprekken niet hoeven uit te lopen omdat ouders al regelmatig zien en horen wat er in de klas gebeurt.

14. Inloopsprekuren (po/vo)

Het woord spreekuren zou de indruk kunnen wekken dat het om formele afspraken op van tevoren geplande tijdstippen gaat. Dat is nu juist niet de bedoeling. Het gaat erom dat ouders weten dat zij op bepaalde momenten van de week de school binnen kunnen lopen en daar in de docentenkamer of de directeur of de adjunct aantreffen die hen te woord kan staan. Ouders kunnen dan terecht met vragen van allerlei aard. Het is daarbij niet de bedoeling dat er "zware" gesprekken gevoerd worden. Als blijkt dat dat nodig is, wordt er een afspraak gemaakt voor een vervolgesprek. Gewone, alledaagse informatie kan prima worden uitgewisseld. Het blijkt dat ouders even moeten wennen aan deze mogelijkheid. De drempel van de school blijkt vaak hoger te zijn dan het personeel denkt. Maar als de gang er eenmaal in zit, is het een goede vorm van contact tussen ouders en school.

Directeuren zijn soms gewend om bij het ingaan van de school altijd in de gang of bij de deur te staan. Ze doen dat om te zien wat er gebeurt, maar ook om ouders de gelegenheid te geven hem of haar aan te spreken. Dit kan een goed manier zijn, maar ouders willen niet altijd weten dat een ander (of hun kind) hen ziet praten of ze vinden de situatie te onrustig. Het inloopsprekuren voorkomt dit bezwaar.

15. Koffieochtenden (po)

Het woord spreekt voor zich: het gaat om een ochtend waarbij ouders op school komen om onder het genot van een kop koffie met elkaar praten over schoolse zaken. Zo'n ochtend kan per groep, maar ook voor de hele school georganiseerd worden. In het eerste geval wordt de deelname geregeld (meestal door de contactouders); in het tweede geval is open deelname mogelijk. In beide situaties moet een leerkracht de mogelijkheid hebben om aanwezig te zijn (middels vrijroosteren of de inzet van een onderwijsassistent).

Een koffieochtend, die eens in de zes à acht weken kan worden gehouden, heeft niet tot doel om informatie van de school naar de ouders over te dragen. Het gaat erom dat ouders met elkaar praten over een onderwerp of over de gang van zaken op school zodat ze elkaar en de school informeren.

Het voordeel van het ochtendtijdstip is dat er dan ook ouders (en vooral moeders) kunnen komen die 's avonds de deur niet uitgaan. Het nadeel is dat er vrijwel alleen moeders komen en geen vaders, maar er is in ieder geval contact met één lid van het gezin.

Op koffieochtenden kan een thema aan de orde worden gesteld (zie hiervoor de lijst van de school&ouderbijeenkomsten van OUDERS VAN WAARDE). Zeker in het begin zal de school deze moeten aandragen waarbij het zaak is om zo dicht mogelijk bij de belangstellingsfeer van de ouders te blijven: een bijzondere schoolactiviteit, een school-buurtproject, televisiekijken van kinderen, het programma van de school enzovoort. Als ouders eenmaal gewend zijn aan de ochtenden, zullen ze ook zelf met onderwerpen komen waarover ze graag de mening van anderen horen. In het begin moet de school er op bedacht zijn de drempel zo laag mogelijk te houden om te bereiken dat ook schuchtere ouders binnenkomen. De assertieve ouders komen uit zichzelf wel.

Het effect van koffieochtenden is dat ouders die voor die tijd niet zo makkelijk op een leerkracht afstapten, dat nu wel doen. Daarnaast krijgt de school door de koffieochtenden zicht op de achtergronden van de ouders en het gezin. Die zijn weer belangrijk voor de leerkracht in verband met de dagelijkse schoolpraktijk en zijn aanpak van het kind.

Het programma van een koffieochtend moet wel goed zijn, maar niet te georganiseerd. Belangrijk is dat ouders zich welkom voelen en dat ze met elkaar in gesprek gaan. Een kennismakingsronde mag niet ontbreken omdat de ouders elkaar dan later makkelijker durven aan te spreken. Nadat de bedoeling van de ochtend is uitgelegd, wordt het thema ingeleid. Dit kan door middel van beelden van een dvd, een ervaring vanuit de school of het bevragen van ouders naar eigen ervaringen. In groepjes kan aan de hand van een spelvorm (zoals 'Dialoog' van OUDERS VAN WAARDE) het onderwerp worden doorgesproken. Na een plenair rondje wordt de bijeenkomst afgesloten.

Om zoveel mogelijk ouders in de school te krijgen, werkt de persoonlijke benadering, ondersteund door een schriftelijke uitnodiging, het beste. Leerkrachten die de ouders vaak zien, kunnen hen enthousiast maken om te komen. Contactouders, die vaak met andere ouders staan te wachten op hun kinderen, vertellen over de koffieochtend of bieden aan om andere ouders op te halen (die liever niet alleen de school binnenstappen).

16. Huisbezoek (po)

Om bij ieder kind van de groep één keer per jaar op huisbezoek te gaan, kost veel tijd en energie van de leerkracht. Toch wegen de voordelen hiertegen op. De leerkracht krijgt een waardevolle indruk van de thuissituatie terwijl het bezoek door ouders en leerlingen erg op prijs wordt gesteld.

Veel scholen hebben de gewoonte om in ieder geval op huisbezoek te gaan bij de leerlingen van groep 1. Als er dan een kort verslag wordt gemaakt (over bijvoorbeeld gezinssituatie of ziekte) voor het leerlingdossier dan kan een volgende leerkracht daar zijn voordeel mee doen. Vaak wordt het bezoek herhaald als het kind een maand of twee in groep 3 zit. Het karakter van het onderwijs is dan gewijzigd en het is goed dat een leerkracht met de ouder de eerste indrukken bespreekt. Problemen kunnen veel sneller gesignaleerd worden dan wanneer gewacht wordt tot de eerste rapportbespreking.

In de bovenbouw wordt nog weinig aan huisbezoeken gedaan. Als er door de jaren heen aan dossiervorming is gedaan, dan is dat ook niet zo erg. Uiteraard blijft in geval van problemen het persoonlijk bezoek door de leerkracht aan huis de meest effectieve methode.

17. Open dagen (po/vo)

De formule van open dagen is uiterst eenvoudig: eenmaal per jaar op een zaterdag is de school een paar uur open en kunnen ouders, leerlingen, opa's en oma's, buurtbewoners en andere belangstellenden de school binnenwandelen. In de centrale ruimte worden de mensen verwelkomd door de leden van de OR. Er wordt koffie, thee en limonade geschonken en er worden bijvoorbeeld beelden vertoond van schoolse activiteiten. In de verschillende lokalen worden de gasten ontvangen door de groepsleerkracht/leraren en kan lesmateriaal bekeken worden. De leerlingen kunnen hun werkstukken tonen en vertellen wat ze allemaal doen in school.

Het is belangrijk dat een open dag ruim van tevoren en uitgebreid wordt aangekondigd. Kinderen kunnen leuke posters maken die ze thuis of op school voor het raam hangen. Wijkkrantjes, nieuwsbrieven en misschien wel het kerkblad kunnen melding maken van de dag. Vooral in wijken waar veel nieuwe gezinnen wonen, is een open dag waardevol. Jonge ouders en ouders die vervolgonderwijs moeten kiezen, gebruiken deze mogelijkheid vaak om zich informeel te oriënteren ten behoeve van hun schoolkeuze. Scholen zelf winnen vaak tijd door de open dag, omdat zij bij inschrijving geen rondleiding door de school meer hoeven te geven.

18. Kijkmorgen (po/vo)

Iedere ouder vindt het leuk om te zien hoe het er op een schooldag aan toegaat. Scholen kunnen daarom bijvoorbeeld gedurende een week aan het begin van het schooljaar (maar later kan natuurlijk ook!) ouders de gelegenheid geven om een ochtend de lessen in de klas van hun kind bij te wonen. De bedoeling is dan dat er een 'normaal' programma wordt gedraaid, zodat ouders een goede indruk krijgen van de dagelijkse gang van zaken. Ouders tekenen vooraf in voor een bepaalde morgen. Het verdient aanbeveling om een maximum aantal ouders per morgen te bepalen. Ook moeten ouders van tevoren goed ingelicht worden wat van hen verwacht wordt (geen aandacht van de kinderen trekken, niet later komen of eerder vertrekken enzovoort).

In de pauze drinken leerkrachten en ouders samen koffie in de centrale ruimte waarbij het niet de bedoeling is dat de leerkrachten in een clubje bij elkaar gaan zitten, maar dat zij zich onderhouden met de ouders.

Bij het voortgezet onderwijs is deze vorm ook bekend, maar dan in de vorm van openbare lessen. Ook daarvoor moet worden ingetekend en de les moet zo 'normaal' mogelijk gegeven worden. Meestal vinden deze lessen plaats in de avond en op de zaterdagmorgen.

19. Ouderbetrokkenheid via sociale media (po/vo)

Om ouders betrokken te krijgen én te houden bij wat er op school gebeurt, is vaak veel inzet nodig. Ook sociale media kunnen een krachtig middel zijn om de ouderbetrokkenheid te vergroten. Steeds meer leerkrachten/mentoren communiceren informeel met leerlingen en ouders via een eigen hyves- of Facebookpagina van de groep of klas. Het versterkt de groepsband. Leerlingen kunnen op de site berichtjes plaatsen en op elkaar reageren. Via een dergelijke pagina blijven ouders ook op de hoogte en betrokken bij de klas. Uiteraard is het belangrijk dat de leerkracht een goede beheerder is van de pagina: ongepaste reacties moeten worden verwijderd, er moet beveiliging zijn tegen spam of ongewilde meelezers. Mits veilig ingevoerd is een zo'n pagina een leuk extraatje voor leerlingen en ouders om het groepsgevoel te versterken.

Nog meer ideeën voor het inzetten van sociale media leest u hieronder in de tips van Samenmediamaken.nl.

- a. Geef iedere klas een weblog dat wordt onderhouden door de docent of de klassenouder(s). Een blog heeft namelijk een moderator nodig om ervoor te zorgen dat er geen vreemde of nare dingen op komen te staan. Plaats op het blog foto's, filmpjes van Youtube en verhalen van dingen die de kinderen meemaken in de klas. Kinderen kunnen leren om zelf content op het blog te zetten. Ouders vinden het leuk om te zien wat hun kind op school doet.
- b. Open op Youtube een eigen schooltv-kanaal waarop ouders filmpjes kunnen uploaden van schoolactiviteiten zoals bijvoorbeeld de musical van groep 8, de verbouwing van de school samengevat in een dagelijkse kort filmpje, interviews met de meesters en juffen en eventueel zelfs instructiefilmpjes van de meesters en juffen over de stof. Zo krijgen ook ouders van toekomstige leerlingen een beeld van de school.
- c. Gebruik programma's als www.picasa.com of www.flickr.com om een levendige online fotocollectie op te zetten, onderhouden door ouders. Ouders fotograferen vaak tijdens activiteiten en dat levert gemakkelijk een leuke en goedgevulde fotopagina van uw school op. Embed de foto's op het blog van de klas en op de schoolwebsite zodat meer ouders de foto's kunnen zien.
- d. Open een schoolaccount op Twitter en nodig ouders uit dit account te volgen, om ze zo op de hoogte te houden en om feedback te kunnen vragen. Creëer via Twitter een platform voor ouders om mee te denken over de schoolontwikkelingen. Via Twitter kan je ook afspreken om eens per week een 'spreekuur' te houden over algemene school- en groepsvragen. Bespreking van individuele leerlingen uiteraard niet.
- e. Gebruik een Slideshare-account om presentaties van school&ouderbijeenkomsten en andere bijeenkomsten te uploaden. Door presentaties te delen kunnen ouders thuis nog eens rustig nalezen wat er is besproken tijdens MR-vergaderingen of school&ouderbijeenkomsten. Gebruik bijvoorbeeld ook een Slideshare account om de presentaties van de spreekbeurten van kinderen te uploaden. Deze kunt u ook weer embedden op de groepsblogs.
- f. Open een school Facebook-account voor de school en laat de groepen 7 en 8 de pagina modereren, onder begeleiding van een enthousiaste ouder. Hoewel Facebook een leeftijdsgrens van 13 jaar kent, is het goed om de kinderen onder begeleiding van de leerkracht of een ouder voor te bereiden op het gebruik van Facebook in het Voortgezet Onderwijs. De voor- en nadelen kunnen dan meteen ook besproken worden. Je kunt ouders via Facebook ook op de hoogte houden van de informele zaken die op school spelen. Laat een aantal ouders de pagina in de gaten houden, zodat er bijvoorbeeld geen rare dingen worden geschreven. Ook kun je bijvoorbeeld vragen wie er aanwezig zijn bij voorstellingen door een "event" aan te kondigen via Facebook. Zo heb je meer inzicht in het aantal aanwezigen. Noem de blogs en twitteraccounts op de Facebook pagina zodat ouders makkelijk op de blogs komen.
- g. Gebruik Foursquare om een wedstrijd uit te schrijven voor ouders. Wie de eerste 'Mayor' van de school is, wordt in het zonnetje gezet. Ouders promoten op deze wijze uw school bij vrienden en buurtgenoten. Ook kinderen kunnen aan Foursquare meedoen. In Amerika zijn er voorbeelden van scholen waar het een wedstrijd is om Mayor van een klaslokaal te worden. Zie bijvoorbeeld het artikel '30 ways to use foursquare at school'.
- h. Maak een Wikipedia- en een Wikikids-pagina voor uw school. Zodra er een Wikipediapagina van de school is, kun je die 'geotaggen'. Zo kunnen toekomstige ouders via de coördinaten van de school op internet alvast een digitaal kijkje nemen op uw school en uw website. Ook met tools als Layar en Google Maps is uw school dan te vinden voor toekomstige ouders van uw school.

- i. Met Everloop kunnen ouders en kinderen een eigen sociaal netwerk opzetten waarbij leren over sociale netwerken, het gebruik ervan én het maken van media wordt gecombineerd. Door in Everloop te werken kunnen leerlingen door te doen ervaren hoe ze mediawijs om kunnen gaan met een sociaal netwerk.
- j. Gebruik een gratis Dropbox-account voor documenten die de school aan ouders geeft. Zo kun je makkelijk documenten delen. Ouders kunnen altijd in hun eigen dropbox zien of er een nieuw document is.

20. Feesten en vieringen (po/vo)

Een goede manier om ouders een extra gevoel van betrokkenheid bij de school te geven is hen uit te nodigen voor het bijwonen van feesten (bijvoorbeeld sinterklaasfeest, jaarfeest of ter gelegenheid van een project) of vieringen (bijvoorbeeld weeksluiting, kerst-of paasviering)

Er zijn scholen die aan het eind van het schooljaar een barbecuefeest organiseren waar alle ouders en leerlingen voor uitgenodigd worden. De kosten worden (in principe) gezamenlijk betaald, vaak via de vrijwillige ouderbijdrage.

8. Tot slot

De gezamenlijke interesse voor en de betrokkenheid van ouders en school op de kinderen impliceert een gezamenlijk gevoelde verantwoordelijkheid voor hun ontwikkeling. Partnerschap tussen ouders en school is daarbij essentieel. Genoemde mogelijkheden zijn beproefde methoden om vorm te geven aan de samenwerking. Ongetwijfeld zijn er daarnaast nog vele creatieve mogelijkheden te bedenken. Hoe het gebeurt is niet bepalend; als het maar gebeurt!

ouders van waarde, januari 2014

THUIS&SCHOOL
E-nieuws

Nummer 1 - februari 2013

LEES DEZE WEEK

Valentijntips van BN'ers
Win een romantisch weekendje weg
Jochem van Gelder over school
MEDIA & COO: Filmafert week 6
Cito Eindtoets
En meer!

feestelijke
1ste
editie!

Gratis voor leden in uw mailbox: Thuis&School E-nieuws
van OUDERS VAN WAARDE!
Abonneer via www.ouders.net.

OUDERS VAN WAARDE is de landelijke organisatie van en voor ouders, ouder- en medezeggenschapsraden in het christelijk en oecumenisch onderwijs. Kijk voor meer informatie op www.ouders.net.

OUDERS VAN WAARDE | Postbus 125 | 3970 AC Driebergen | 0343 513434 | www.ouders.net

